

ECB, Europska centralna banka, danas je objavila svoju odluku kako će u narednih devetnaest mjeseci mjesečno otkupljivati državnih i korporativnih obveznica u iznosu od 60 milijardi eura. Odluka je objavljena na dan kada Hrvatski Sabor raspravlja o švicarskom franku koji bi se kao valutna klauzula trebao ukinuti da bi prezaduženi građani bili u stanju servisirati svoje kreditne obveze. Rasprava u Saboru jasno pokazuje kako pojedinim saborskim zastupnicima nisu poznate osnove monetarne ekonomije. Čudno je biće ta politika!

Potez ECB nije neočekivan usprkos činjenici da današnjom Olučkom odustaje o tvrdog budžetskog ograničenja što je kao svoje poslanje naslijedila od njemačke centralne banke. Tako „filozofija“ njemačke marke više ne vrijedi. To je snažan udar koji će znatno promijeniti povjerenje u euro kao utočište investitorima u olujnim vremenima. Izgleda da će na tome dobiti, bar kad je Europa u pitanju, švicarski franak koji će ubrzo dobiti status najvećeg monetarnog idola za sve one koji ne žele plaćati inflacijski porez.

Osnovni razlog zašto će se pristupiti štampariji jest stanje deflacije u eurozoni i problemi koje ona proizvodi. Keynes je svojevremeno rekao, s pravom, da je inflacija nepogoda a da je deflacija neuporedivo gora nepogoda. Međutim, po mome mišljenju, deflacija nije nastupila iz monetarnih razloga pa je neće amortizirati najavljena emisija eura. Naprosto deflacija je posljedica očekivanja poduzetnika realnog sektora u eurozoni i samo promjenom očekivanja mogu nastrati pozitivni pomaci. Da li će se oni dogoditi ostaje da vidimo.

Sukob sjever – jug u eurozoni, prema tome, završio je pobjedom juga. Zemlje manje razvijenog juga moći će se zadužiti po izrazito povoljnijim uvjetima nego što su to do sada činile. Posebno one najnerazvijenije članice dobit će malo zraka, ali je veliko pitanje kako će iskoristiti tu pogodnost. Ne želim biti „loš duh iz boce“ ali mi se čini da nije nevjerojatno da će se manje razvijene zemlje ponašati na način kako su se ponašale kada je uveden euro. Samo da podsjetim manje razvijene zemlje koristeći ugled marke, koji je preuzeo euro, snažno su se zaduživale i došle su u stanju u kojem se nalaze danas. Razvijeniji sjever je konzumerizam juga iskoristio tako da je povećao suficit na vanjskotrgovinskom računu. Imajući u vidu jedinstveno europsko tržište konkurentniji sudionici će iskoristiti će mogućnost koju im je danas dala ECB na način koji će rezultirati dodatnim razvojem razvijenijih članica eurozone.

Ipak, i one manje razvijene zemlje, recimo Grčka, značajno će smanjiti cijenu svoga inozemnog i javnog duga što bi moglo olakšati grčkom gospodarstvu izlazak iz krize. Izbori u Grčkoj možda nemaju uzročno-posljedične veze iako mislim da veza postoji. Sve u svemu nestaje euro kakvog smo do danas poznavali i dobijamo novi euro kojeg će karakterizirati drugačija svojstva.

Naprосто, nikako ne treba zaboraviti, eurozona nije jedinstvena država kako što su to SAD i monetarna politika FED-a, valja imati u vidu značajne redistributivne učinke mekane monetarne politike, što znači da će kreirati dobitnike i gubitnike u eurozoni. Od politike članica eurozone zavisi da li će u konačnici neka zemlja biti dobitnik ili gubitnik.

Za Hrvatsku nova monetarna politika ECB imat će uglavnom negativne posljedice. Dobra je vijest da će kuna, koja je vezana na euro, deprecirati u odnosu na druge valute ali joj to neće donijeti posebne benefite jer je izvoz hrvatskog gospodarstva usmjeren upravo u zemlje koje su članice eurozone. Unutrašnji model rješavanja problema s švicarskim frankom mogao bi daleko više odrediti cijenu dodatnog i nužnog zaduživanja u inozemstvu od povećane likvidnosti koja će nastupiti u narednih 19 mjeseci.

Švicarski franak i američki dolar će revalvirati u odnosu na euro, čitaj kunu.

Sve u svemu danas je veliki događaj, koji sam nazao revolucionarnim, kada je riječ o monetarnoj politici. Nazvao sam ga događajem desetljeća. U narednim mjesecima će se pokazati koliko je odluka ECB bila dobra. Činjenica da će se likvidnost povećavati mjesečno za 60 milijardi eura pokazuje zabrinutost ECB. Naime, kao što iz terapije znamo, na početku terapije valja uzeti veću dozu lijeka kako bi se zaustavili neželjeni procesi. Drugim riječima, da je ECB sigurna da će namjeravana politika donijeti pozitivne rezultate s malim ili nikakvim rizicima na početku, mjesec ožujak, svoje akcije plasirala bi neuporedivo više likvidnosti. Iz fizike je poznato da je potrebno daleko više energije da se neko tijelo pokrene nego što je potrebno da se osigura njegovo gibanje.